

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33907
Nom: Arquitectura industrial
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1006 - Grau en Història de l'Art	Facultat de Geografia i Història	4	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1006 - Grau en Història de l'Art	Art contemporani i mitjans audiovisuals	OPTATIVA

COORDINACIÓ

BESO ROS ADRIAN

RESUM

En aquesta assignatura tractarem d'aproximar-se a la riquesa i diversitat de tipologies de l'arquitectura relacionada amb els processos de producció industrial. Aquesta integra, a més dels edificis fabrils pròpiament dits, totes aquelles tipologies produïdes amb unes tècniques i materials industrials i que són pròpies de la societat industrial, entre les quals trobem entre d'altres colònies obreres, xarxes de comunicació, equipaments col·lectius, etc. S'analitzarà l'impacte de la industrialització en el territori i en l'arquitectura i es farà un recorregut per les diferents tipologies arquitectòniques classificades per sectors, plantejant per a cadascuna d'elles una evolució diacrònica del tipus en relació a diversos aspectes, com ara els canvis de materials utilitzats en la construcció o de les fonts d'energia emprades en el procés productiu. A partir d'aquesta aproximació conceptual i entés el seu valor cultural.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No hi ha requisits previs per a cursar l'assignatura. Tot i això és aconsellable comptar amb coneixements bàsics història de l'arquitectura contemporània i d'història i gestió del patrimoni artístic.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1006 - Grau en Història de l'Art

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diversos contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Aplicar diferents metodologies a l'anàlisi integral de l'obra d'art

Aplicar els coneixements adquirits en la formulació d'hipòtesi, realització de síntesi i formulació ordenada de conclusions

Aplicar els coneixements adquirits en matèria de patrimoni a les problemàtiques actuals en la conservació i gestió del patrimoni historicoartístic i cultural

Aplicar els coneixements sobre documentació, composició de materials i tècniques constructives en l'estudi i gestió dels béns artístics mobles i immobles

Aplicar una metodologia científica per a qualsevol tipus d'actuació i de decisió en relació amb els coneixements d'Història de l'Art

Assumir la motivació per la qualitat a través d'un compromís ètic personal amb l'entorn professional

Capacitat d'anàlisi i de síntesi a partir de la informació procedent dels diversos continguts de la història d'art i la seua aplicació en l'activitat professional.

Capacitat de treball en equip i d'integració en equips multidisciplinaris d'altres àrees de coneixement

Capacitat per a elaborar i presentar de manera oral o escrita projectes de gestió relacionats amb les activitats professionals pròpies de la Història de l'Art

Capacitat per a elaborar i transmetre continguts, tant oral com escrita, a un públic tant especialitzat com no especialitzat

Capacitat per a interpretar l'entorn a partir de l'anàlisi, observació i deducció de la informació procedent d'obres artístiques produïdes al llarg de la història

Capacitat per aplicar els coneixements bàsics adquirits a través d'un raonament crític aplicat a l'anàlisi i la valoració d'alternatives.

Capacitat per aplicar els coneixements bàsics a futures situacions professionals, mitjançant l'organització i la planificació adequades dels continguts de la història de l'art.

Capacitat per a reconèixer la diversitat i multiculturalitat a través del coneixement i estudi d'altres cultures

Capacitat per a resoldre problemes que es presenten en l'exercici professional com a historiador/a de l'art o com a gestor/a del patrimoni

Capacitat per a reunir i interpretar dades rellevants i emetre judicis que incloguen una reflexió sobre els aspectes de la producció artística en les seues diferents facetes

Capacitat per dissenyar un projecte integral de gestió del bé artístic, des del seu coneixement fins a la seua explotació social.

Capacitat per presentar i exposar oralment i per escrit projectes de gestió i de discussió de tots els camps d'actuació de la història de l'art.

Col·laborar eficaçment en equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i desenvolupament col·lectiu.

Coneixement de l'art Contemporani

Coneixement de l'art contemporani.

Coneixement de la bibliografia actualitzada, anàlisi crítica d'aquesta, i capacitat per realitzar una síntesi a partir d'un posicionament crític.

Coneixement de les coordenades espaciotemporals de la Història de l'Art

Coneixement de les principals bases de dades i fonts bibliogràfiques especialitzades

Coneixement del Patrimoni Històric Artístic

Coneixement del patrimoni historicoartístic.

Coneixement dels diferents llenguatges, procediments, i tècniques de producció artística al llarg de la història

Coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic, a través de l'anàlisi dels diferents llenguatges, procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història.

Conèixer i comprendre, des de l'àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diverses necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diverses activitats realitzades.

Desenvolupar l'aprenentatge autònom i les habilitats necessàries que afavorisquen les relacions interpersonals

Elaborar estats de la qüestió a partir de la informació procedent de la documentació relativa a les obres

artístiques

Emprar adequadament la terminologia i el vocabulari tècnic de la història de l'art

Expressar-se correctament, tant de forma oral com escrita, en qualsevol de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana.

Expressar-se de manera oral i escrita en la llengua pròpia.

Interpretar gràfics, fotografies, imatge en moviment, informàtica i materials de l'obra d'art, aplicant els coneixements instrumentals de la Història de l'Art

Motivació per la qualitat a través d'un compromís ètic personal amb l'entorn professional.

Prendre contacte directe amb les obres artístiques mitjançant visites als monuments històrics, museus i exposicions que mostren al públic aquest tipus d'obres.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

Recognizing the importance of continuing education in order to update knowledge and contribute to the advancement of the humanities

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Saber utilitzar els coneixements adquirits en la formulació d'hipòtesi, realització de síntesi i formulació ordenada de conclusions.

Valoració de la producció artística sota la perspectiva de la sostenibilitat, forjant valors i actituds que contribuïsquen al desenvolupament sostenible de l'entorn.

Valorar la producció artística sota la perspectiva de sostenibilitat i igualtat entre les persones, que contribuïska al desenvolupament dels valors democràtics i de la cultura de la pau

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. ARQUITECTURA INDUSTRIAL. DEFINICIÓ I CARACTERÍSTIQUES

Les revolucions industrials. El reconeixement del patrimoni industrial. Conceptes bàsics: patrimoni industrial, arqueologia industrial, arquitectura industrial. Característiques i nous conceptes de l'arquitectura industrial. Tipologies de fàbriques. L'estètica de l'arquitectura industrial.

2. ELS SECTORS PRODUCTIUS: LA INDÚSTRIA PESANT

La mineria. La indústria sidero-metal·lúrgica. Fabricació de maquinaria i béns d'equipament. Producció d'energia: gas, termoelèctrica i hidroelèctrica. Materials de construcció: la indústria ceràmica i la cimentera.

3. ELS SECTORS PRODUCTIUS: LA INDÚSTRIA LLEUGERA

La producció agroalimentària: arquitectures per a l'emmagatzematge, elaboració i comerç: forment, arròs, taronja i vi. La indústria tèxtil. La fabricació del paper.

4. TRANSPORTS, COMUNICACIONS I OBRES PÚBLIQUES

Les carreteres (ponts, casetes de peons). El ferrocarril (ponts de ferro, túnels, estacions, instal·lacions auxiliars). El telègraf òptic. Els fars. Les obres d'enginyeria hidràulica.

5. TIPOLOGIES ARQUITECTÒNIQUES. CIUTAT I HABITATGE

El proveïment d'aigua potable. Arquitectura per al proveïment (mercats i escorxadors). Arquitectura escolar. Arquitectura penitenciària. Habitatge obrer. Cementeris.

6. RESTAURACIÓ I POSADA EN VALOR DE L'ARQUITECTURA INDUSTRIAL

Criteris d'intervenció. Museus industrials. Espais culturals i centres d'art. Espais Comercials. Espais educatius. Conjunts residencials. Conjunts administratius i oficines. Espais polifuncionals. Nous espais urbans. Rutes i vies verdes. Itineraris culturals europeus.

pan>

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	15,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	30,00

Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	5,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura entorn dels punts següents:

a) Tres hores setmanals de classes presencials:

Són lliçons teòric-pràctiques impartides pel professor, a través de mitjans visuals, en les que s'exposen els aspectes essencials de la matèria, sistematitzant la bibliografia. El component pràctic es realitzarà en aquestes classes presencials, podent ser el comentari i anàlisi de textos o imatges relatius a la matèria.

b) Assistència a seminaris, visites guiades o altres activitats:

Dins d'aquest apartat es podrà incloure l'assistència obligatòria de l'alumnat a alguna activitat organitzada pel professor. Aquestes activitats es veuran determinades pel nombre d'alumnes que formen el grup.

c) Assistència a tutories:

L'estudiant podrà assistir a les hores d'atenció als alumnes que el professor tinga establides, per a realitzar consultes sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb l'assignatura i el professor podrà concertar la realització de tutories programades quan ho considere convenient.

ades quan ho considere convenient.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura constarà de les següents activitats amb el comput específic sobre la nota final que s'indica.

PROVA FINAL. 60 %

LLIURAMENT DE PRÀCTIQUES, TREBALLS O ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES 40 %

Les característiques específiques de les proves i activitats, així com els criteris d'avaluació, d'explicaran de forma detallada en l'addenda a la guia docent que es lliurarà en l'aula virtual a l'inici del període docent.

Es requerirà obtenir almenys el 40% de la nota de la **prova final** per a superar l'assignatura; és a dir, almenys un 4 sobre 10.

Les practiques, treballs o activitats complementàries hauran de lliurar-se obligatòriament en primera convocatòria. En segona convocatòria sols és recuperable la prova final.

En relació amb quines obligacions té l'estudiant si utilitza IA en les activitats avaluables i per a la declaració responsable d'ús de la IA, veure la "Guia d'actuació per a l'ús responsable de la intel·ligència artificial (IA) en les activitats docents i d'avaluació a la Universitat de València" al següent link: <https://www.uv.es/graus/normatives/Guia_actuacio_IA_UV.pdf>

>

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

- AGUILAR CIVERA, Inmaculada: *Arquitectura industrial. Concepto, método y fuentes*. València: Museu d'Etnologia, 1998.
- BENÉVOLO, Leonardo: *Historia de la Arquitectura Moderna*. Barcelona: Gustavo Gili, 1994.
- BIEL IBÁÑEZ Mª Pilar; CUETO ALONSO, Gerardo J. (coords): *100 elementos del patrimonio industrial en España*. Madrid: TICCIH, 2011.
- CASTELLANO, Aldo (ed). *La macchina arrugginita: Materiali per un'archeologia dell'industria*. Milano: Feltrinelli Editore, 1982.
- CERDÀ, Manuel; GARCÍA BONAFÉ, Mario: *Enciclopedia valenciana de arqueologia industrial*. València: Edicions Alfons el Magnànim-Diputació de València, 1995.
- CLAVER GIL, Juan; SEBASTIÁN PÉREZ, Miguel Ángel: *Aproximación y propuesta de análisis del patrimonio industrial inmueble español*. Madrid: UNED, 2016.
- DARLEY, Gillian. *La fábrica como arquitectura: Facetas de la construcción industrial*. Barcelona: Editorial Reverté, 2010.
- NAVASCUÉS, Pedro: *Arquitectura e ingeniería del hierro en España (1814-1936)*. Madrid: Fundación Iberdrola, 2007.
- PARDO ABAD, Carlos J.: *El patrimonio industrial en España. Paisajes, lugares y elementos singulares*. Madrid: Akal, 2016.
- PEVSNER, Nikolaus: *Historia de las tipologías arquitectónicas*. Barcelona, Gustavo Gili, 1979.
- *Plan Nacional de Patrimonio Industrial*. Disponible en: <https://links.uv.es/vYCC1nk>
- SOBRINO, Julián: *Arquitectura industrial en España, 1830-1990*. Madrid: Cátedra, 1996.
- VV.AA.: *La arquitectura de la industria, 1925-1965*, Registro DOCOMOMO Ibérico. Barcelona, 2005.

Referències complementàries

- AGUILAR CIVERA, Inmaculada: *Cien elementos del paisaje valenciano. Las obras públicas*. València: Conselleria d'Infraestructures i Transport, 2005.
- AGUILAR CIVERA, Inmaculada: *El orden industrial en la ciudad. Valencia en la segunda mitad del siglo XIX*. València: Diputació de València, 1990.
- AGUILAR CIVERA, Inmaculada: *Historia de las estaciones. Arquitectura ferroviaria en Valencia*. València: Diputació de València, 1984.
- AGUILAR CIVERA, Inmaculada: *La estación de ferrocarril, puerta de la ciudad*. València: Conselleria de Cultura i Educació, 1988.
- ARACIL, Rafael; CERDÁ, Manuel; GARCÍA BONAFÉ, Mario: *Arqueología Industrial en Alcoy*. Alcoi: Ajuntament d'Alcoi, 1980.
- ARROYO SERRANO, Santiago; GIMÉNEZ PRADES, María; SÁNCHEZ MUSTIELES, Diana: *Conservación y restauración del patrimonio industrial*. Madrid: Síntesis, 2018.
- BESÓ ROS, Adrià: "Arroz, naranjas y vino. Una aproximación a los paisajes valencianos de la Revolución Industrial y a su patrimonio construido". En *IV Seminario internacional sobre patrimonio de la arquitectura y la industria. Paisaje y patrimonio de la industria de la alimentación*. Madrid: UPM, 2017, p. 101-123.
- BESÓ ROS, Adrià: "L'arquitectura del vi". En Inmaculada AGUILAR CIVERA (dir.): *Historia del ferrocarril en las comarcas valencianas. La plana de Utiel-Requena*. València: Conselleria de Infraestructures i Transports, 2008, p. 181-200.
- BESÓ ROS, Adrià: El patrimoni arquitectònic industrial valencià. *Revista Valenciana d'Etnologia*, 3 (2008), p. 43-72.
- CORREDOR-MATHEOS, Josep; MONTANER MARTORELL, Josep Maria. *Arquitectura industrial a Catalunya –Del 1732 al 1929–*, Barcelona: Caixa de Barcelona, 1984.
- DOMÉNECH ALCOVER, Eduardo: "L'arquitectura dels magatzems de taronja". En *La fruta dorada. La industria española del cítrico 1781-1995*. València: Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1996, p. 89-120.
- GARCÍA PÉREZ, Joel: *Arquitectura industrial en Alcoy. Siglo XIX*. Alacant: Institut de Cultura Juan Gil-Albert, 2001.
- GIRONA RUBIO, Manuel; VILA VICENTE, José: *Arqueología industrial en Sagunto*. València, Institució Alfons el Magnànim, 1991.
- MARTÍN MARTÍNEZ, José: *Urbanismo y arquitectura industrial en el Puerto de Sagunto (1907-1936)*. Sagunt: Caixa d'Estalvis de Sagunt, 1991.
- PERIS, Diego (coord.): *Arquitectura para industria en Castilla-La Mancha*. Toledo: Junta de comunidades de Castilla la Mancha, 1995.
- SERRA, Rosa: *Colònies tèxtils de Catalunya*. Barcelona: Caixa Manresa, 2000.
- VIDAL VIDAL, Vicente Manuel: *Arquitectura e industria. Un ensayo tipológico de los edificios fabriles de L'Alcoià*. València: Conselleria d'Obres Públiques, 1988.
- VVAA: *Dos siglos de industrialización en la Comunitat Valenciana*. València: Colegio Oficial de Ingenieros Superiores Industriales de la Comunidad Valenciana, 2007.

7.